

Bestuursrechter, hoe krijg ik schadevergoeding?

BIJLAGEN

Auteur:	M.H.A. (Marja) de Graaf
Studentnummer:	2081669
Opdrachtgever:	Team Bestuursrecht van de rechtbank Zeeland-West-Brabant
Afstudeermentor:	mr. R.P. Broeders
Opleiding:	Juridische Hogeschool Avans-Fontys te Tilburg
1 ^e afstudeerdocent:	mr. W.J.H. Struijlaart
2 ^e afstudeerdocent:	mr. A. van Dooren
Plaats en datum	Zundert, juni 2017

BIJLAGEN

Bijlage 1	E-mail en vragenlijst	48
Bijlage 2	Ingevulde vragenlijsten rechtbank ZWB.....	50
Bijlage 3	Ingevulde vragenlijsten andere rechtbanken.....	56
Bijlage 4	Interview met dhr. R. Stijnen, rechtbank Rotterdam.....	69
Bijlage 5	Notitie Wns.....	71
Bijlage 6	Registratievoorschriften.....	72
Bijlage 7	Checklist.....	73

Bijlage 1 E-mail en vragenlijst

E-mailbericht, verzonden aan de medewerkers van cluster Bestuursrecht die schadeverzoeken behandelen of behandeld hebben en aan teams Bestuursrecht van andere rechtbanken, met als bijlage de vragenlijst.

Geachte heer en/of mevrouw,

Naast mijn werk als administratief juridisch medewerker bij het team Bestuursrecht van de rechtbank Zeeland-West-Brabant volg ik de (deeltijd)opleiding HBO-rechten aan de Juridische Hogeschool Avans-Fontys te Tilburg. Ter afronding van deze opleiding doe ik een afstudeeronderzoek. Onderwerp van dit onderzoek is de schadeverzochtschriftprocedure (titel 8.4 van de Algemene wet bestuursrecht). Het onderzoek zal ook binnen het team Bestuursrecht van de rechtbank Zeeland-West-Brabant worden gebruikt om de afspraken over de afhandeling van schadeverzoeken nog eens tegen het licht te houden.

De volgende vraag staat in dit onderzoek centraal:

Welke procedurele mogelijkheden bieden de Awb (mede gezien in het licht van de doelstelling van de wetgever) en jurisprudentie de bestuursrechter om ingediende schadeverzochtschriften op effectieve en efficiënte wijze te behandelen?

Ter beantwoording van deze centrale vraag wil ik onder andere de wijze van behandeling van de schadeverzoeken binnen het eigen team vergelijken met de behandelwijze door teams Bestuursrecht van andere rechtbanken.

Ik hoop dat u mij wilt helpen bij mijn onderzoek door de vragen in de bijlage te beantwoorden en de bijlage vervolgens aan mij terug te e-mailen. Mocht u zelf niet belast zijn met de behandeling van schadeverzoeken, dan verzoek ik u deze e-mail door te geleiden naar een collega die mij wel zou kunnen helpen.

Graag ontvang ik uw reactie uiterlijk **24 april 2017**.

Uw medewerking wordt zeer op prijs gesteld. Ik dank u daarvoor bij voorbaat.

Met vriendelijke groet,

M.H.A. (Marja) de Graaf
Teams Bestuursrecht en Belastingrecht
Rechtbank Zeeland-West-Brabant
Tel: 088-361 63 96

Bijlage bij e-mailbericht

Vragen met betrekking tot de behandeling van schadeverzoekschriften

1. Zijn er binnen uw team (algemene) afspraken gemaakt over de wijze van behandeling van schadeverzoekschriften? Zo ja, mag ik deze afspraken (eventueel als afzonderlijk bestand) met deze vragenlijst van u ontvangen?
2. Hoeveel ervaring heeft u met de behandeling van schadeverzoekschriften, gezien in jaren en in aantal behandelde zaken?
3. Bieden de wetsartikelen in titel 8.4 van de Awb voldoende procedurele mogelijkheden voor een efficiënte en effectieve afhandeling van schadeverzoekschriften? Kunt u met voorbeelden toelichten waarom u van mening bent dat dit wel of niet zo is?
4. Bent u bij de behandeling van schadeverzoekschriften gestuit op bevoegdheidsvraagstukken? Zo ja, welke en hoe is dit opgelost?
5. Bent u bij de behandeling van schadeverzoekschriften gestuit op ontvankelijkheidsvraagstukken? Zo ja, welke en hoe zijn deze afgehandeld?
6. Heeft u in een schadeverzoekschriftprocedure gebruik gemaakt van een van de volgende proceshandelingen?
Zo ja, dan verzoek ik u zo concreet mogelijk aan te geven waarom u in dat geval van deze proceshandeling gebruik heeft gemaakt.
Zo nee, waarom niet? Kunt u een omstandigheid benoemen waarin u wel van de betreffende proceshandeling gebruik zou maken?
  - a. Stellen van schriftelijke vragen aan (een van de) procespartijen
  - b. Geven van een bewijsopdracht of nadere gelegenheid bieden voor het leveren van bewijs aan (een van de) procespartijen
  - c. Gelasten van een nader onderzoek door een (onafhankelijk) deskundige
  - d. Toepassing van een (formeel of) informeel bestuurlijke lus
7. Biedt de Awb volgens u ruimte om bij de afhandeling van schadeverzoekschriften tot een ander dictum te komen dan (onbevoegd, niet-ontvankelijk of) toe- of afwijzing van het verzoek? Zo ja, in welk geval, en heeft u hiervan gebruik gemaakt?
8. Vindt u de schadeverzoekschriftprocedure een verbetering ten opzichte van de voor invoering van titel 8.4 van de Awb ter beschikking staande mogelijkheden om tot verkrijging van schadevergoeding te komen? Kunt u dit toelichten?
9. Bent u bij de behandeling van schadeverzoeken andere procedurele of inhoudelijke aspecten tegengekomen waarover u uw ervaringen wilt delen?
10. Mocht ik naar aanleiding van uw antwoorden behoefte hebben aan verduidelijking of toelichting, mag ik u dan telefonisch benaderen?

Naam:

Functie:

Rechtbank:

Telefoonnummer:

Bijlage 2 Ingevulde vragenlijsten rechtbank ZWB

De volgende respondenten hebben hun medewerking verleend:

-mr. J. van Lanen

-mr. R. Broeders

Vragen met betrekking tot de behandeling van schadeverzoekschriften

1. Zijn er binnen uw team (algemene) afspraken gemaakt over de wijze van behandeling van schadeverzoekschriften? Zo ja, mag ik deze afspraken (eventueel als afzonderlijk bestand) met deze vragenlijst van u ontvangen?

Geen andere afspraken dan dat we ze voorlopig in een beperkt cluster behandelen.

2. Hoeveel ervaring heeft u met de behandeling van schadeverzoekschriften, gezien in jaren en in aantal behandelde zaken?

Bij de invoering van de Wns heb ik samen met een stafjurist de eerste zaken gedaan. Ik ken geen precieze aantallen, maar het zijn er slechts enkele geweest. In 2016 ben ik een jaar afwezig geweest, en in 2017 heb ik er nog geen behandeld.

3. Bieden de wetsartikelen in titel 8.4 van de Awb voldoende procedurele mogelijkheden voor een efficiënte en effectieve afhandeling van schadeverzoekschriften? Kunt u met voorbeelden toelichten waarom u van mening bent dat dit wel of niet zo is?

Ik heb er onvoldoende ervaring mee om die vraag goed te kunnen beantwoorden.

4. Bent u bij de behandeling van schadeverzoekschriften gestuit op bevoegdheidsvraagstukken? Zo ja, welke en hoe is dit opgelost?

Ja: zie ECLI:NL:RBZWB:2015:5339 (volgens mij niet gepubliceerd!!)

5.1. Ingevolge artikel 8:88, eerste lid, van de Awb is de bestuursrechter bevoegd op verzoek van een belanghebbende een bestuursorgaan te veroordelen tot vergoeding van schade die de belanghebbende lijdt of zal lijden als gevolg van:

- a. een onrechtmatig besluit;**
- b. een andere onrechtmatige handeling ter voorbereiding van een onrechtmatig besluit;**
- c. het niet tijdig nemen van een besluit;**
- d. een andere onrechtmatige handeling van een bestuursorgaan waarbij een persoon als bedoeld in artikel 8:2, eerste lid, onder a, zijn nagelaten betrekkingen of zijn rechtverkrijgenden belanghebbende zijn.**

Ingevolge artikel 8:90, eerste lid, van de Awb wordt het verzoek schriftelijk ingediend bij de bestuursrechter die bevoegd is kennis te nemen van het beroep tegen het besluit.

Ingevolge artikel 8:90, tweede lid, van de Awb vraagt de belanghebbende ten minste acht weken voor het indienen van het in het eerste lid bedoelde verzoekschrift het betrokken bestuursorgaan schriftelijk om vergoeding van de schade, tenzij dit redelijkerwijs niet van hem kan worden geleverd.

5.2.

In artikel 8:88 van de Awb is de bevoegdheid van de bestuursrechter geregeld met betrekking tot verzoeken om schadevergoeding. Het niet dan wel niet tijdig doorgeven van een huisnummerbesluit, zou daar sprake van zijn geweest, wordt door de rechtbank aangemerkt als een handeling ter uitvoering van een besluit. De rechtbank is dan ook niet gebleken dat sprake is van één van de gevallen als bedoeld in artikel 8:88, eerste lid, aanhef en onder a tot en d, van de Awb.

De bestuursrechter is derhalve niet bevoegd om te beslissen op het verzoek om vergoeding van de schade voor zover dat is gegrond op titel 8.4 van de Awb.

6. De rechtbank wijst erop dat eiser zich desgewenst met zijn verzoek om schadevergoeding tot de civiele rechter zal kunnen wenden.

En: (ook niet gepubliceerd)

3. In artikel 8:88 van de Awb is de bevoegdheid van de bestuursrechter geregeld met betrekking tot verzoeken om schadevergoeding.

De twee door verzoekster gehandhaafde schadeoorzaken betreffen (1) het (impliciete) besluit van het college zoals neergelegd in de emails van Van den Berg en Van Bijsterveld om aan de vergunninghouder toestemming te verlenen om op 21 november 2014 feitelijk 23 bomen te kappen, althans met de feitelijke kap in te stemmen, en (2) het nalaten om de vergunninghouder tijdig op te dragen niet met de kap te beginnen.

Ten aanzien van de onder (1) genoemde schadeoorzaak heeft verzoekster toegelicht dat dit een onrechtmatig besluit betreft als bedoeld in artikel 8:88, eerste lid, aanhef en onder a, van de Awb. De rechtbank volgt verzoekster daarin niet.

Het besluit waarin het college de toestemming om te kappen – het gewraakte rechtsgevolg – heeft neergelegd betreft de kapvergunning, zoals die is gehandhaafd in het besluit op bezwaar van 9 oktober 2014. Op de kapvergunning ziet onderhavig verzoek om schadevergoeding blijkens het verhandelde ter zitting nadrukkelijk niet. De opmerkingen van de ambtenaren in de emails, nog daargelaten dat die – anders dan verzoekster lijkt te veronderstellen – geen ‘toestemming van het college’ aan vergunninghouder inhouden om op 21 november 2014 te kappen, zijn niet aan te merken als besluiten als bedoeld in artikel 1:3 van de Awb. De mededeling aan verzoekster dat de redenering van vergunninghouder, inhoudende dat de schorsing van de kapvergunning – bij gebreke van een nieuwe schorsing hangende beroep – was uitgewerkt, juridisch houdbaar was zodat vergunninghouder gebruik mocht maken van de vergunning, is aan te merken als een mededeling van feitelijke aard. Daaruit vloeit geen zelfstandig rechtsgevolg voort. Die mededeling kan – zou die onjuist zijn geweest – niet als een schadeoorzaak als bedoeld in artikel 8:88 van de Awb worden aangemerkt.

De onder (2) genoemde oorzaak merkt verzoekster aan als het niet tijdig nemen van een besluit als bedoeld in artikel 8:88, eerste lid, aanhef en onder c, van de Awb. Ook dat standpunt faalt.

Voor zover verzoekster het college verwijt dat is nagelaten contact te zoeken met de voorzieningenrechter over de door verzoekster gevraagde schorsing, dan geldt dat dit een feitelijke handeling (nalaten) betreft. Voor zover verzoekster het college verwijt dat niet tijdig is besloten de kap te verbieden, overweegt de rechtbank dat geen sprake is van het niet tijdig nemen van een (op aanvraag of ambtshalve te nemen) besluit als bedoeld in artikel 6:2, aanhef en onder b, van de Awb. Nog daargelaten dat verzoekster niet duidelijk heeft kunnen maken op welke grondslag het college tot handhaving had moeten overgaan, ontbrak een daartoe strekkende aanvraag van verzoekster ten aanzien waarvan de beslistermijn verstreken was. Evenmin is sprake van het uitblijven van een ambtshalve te nemen besluit waarvoor een beslistermijn gold, die was verstreken.

De rechtbank is ook overigens niet gebleken dat sprake is van één van de gevallen als bedoeld in artikel 8:88, eerste lid, aanhef en onder a tot en d, van de Awb. De bestuursrechter is derhalve niet bevoegd om te beslissen op het verzoek om vergoeding van de schade.

4. De rechtbank wijst erop dat verzoekster zich desgewenst met haar verzoek om schadevergoeding tot de civiele rechter zal kunnen wenden.

5. Bent u bij de behandeling van schadeverzoekschriften gestuit op ontvankelijkheidsvraagstukken? Zo ja, welke en hoe zijn deze afgehandeld?

nee

6. Heeft u in een schadeverzoekschriftprocedure gebruik gemaakt van een van de volgende proceshandelingen?

Zo ja, dan verzoek ik u zo concreet mogelijk aan te geven waarom u in dat geval van deze proceshandeling gebruik heeft gemaakt.

Zo nee, waarom niet? Kunt u een omstandigheid benoemen waarin u wel van de betreffende proceshandeling gebruik zou maken?

a. Stellen van schriftelijke vragen aan (een van de) procespartijen **nee**

- b. Geven van een bewijsopdracht of nadere gelegenheid bieden voor het leveren van bewijs aan (een van de) procespartijen **nee**
- c. Gelasten van een nader onderzoek door een (onafhankelijk) deskundige **nee**
- d. Toepassing van een (formele of) informele bestuurlijke lus **nee**

7. Biedt de Awb volgens u ruimte om bij de afhandeling van schadeverzoekschriften tot een ander dictum te komen dan (onbevoegd, niet-ontvankelijk of) toe- of afwijzing van het verzoek? Zo ja, in welk geval, en heeft u hiervan gebruik gemaakt?

Art. 8:70 Awb is niet van overeenkomstige toepassing is verklaard (art. 8:94 lid 1 Awb). Hoewel een met art. 8:84 lid 2 Awb vergelijkbare bepaling ontbreekt, volgt uit het systeem dat de uitspraak strekt tot onbevoegdverklaring van de bestuursrechter (vgl. art. 8:89 Awb; art. 8:71 Awb is wel van overeenkomstige toepassing verklaard), niet-ontvankelijkverklaring van het verzoek (bijv. als verzoeker geen belanghebbende is of niet tijdig griffierecht heeft betaald, of niet aan de indieningsvereisten is voldaan; art. 8:90 lid 2 Awb, art. 8:92 Awb jo. art. 6:6 Awb), afwijzing van het verzoek of (gedeeltelijke) toewijzing van het verzoek. In dat laatste geval veroordeelt de bestuursrechter het bestuursorgaan tot vergoeding van de schade (art. 8:95 Awb).

8. Vindt u de schadeverzoekschriftprocedure een verbetering ten opzichte van de voor invoering van titel 8.4 van de Awb ter beschikking staande mogelijkheden om tot verkrijging van schadevergoeding te komen? Kunt u dit toelichten?

Het is duidelijker geworden, dus in die zin is er een verbetering.

9. Bent u bij de behandeling van schadeverzoeken andere procedurele of inhoudelijke aspecten tegengekomen waarover u uw ervaringen wilt delen? **nee**
10. Mocht ik naar aanleiding van uw antwoorden behoefte hebben aan verduidelijking of toelichting, mag ik u dan telefonisch benaderen? **zeker**

Naam:
Functie: rechter
Rechtbank: ZWB

Vragen met betrekking tot de behandeling van schadeverzoekschriften

1. Zijn er binnen uw team (algemene) afspraken gemaakt over de wijze van behandeling van schadeverzoekschriften? Zo ja, mag ik deze afspraken (eventueel als afzonderlijk bestand) met deze vragenlijst van u ontvangen?

De enige afspraak is dat “losse” schadeverzoeken worden behandeld door een vast koppel van aanvankelijk één rechter en jume en nu twee rechters en een jume. Deze afspraak was gemaakt om op die manier een goed overzicht te krijgen en te houden van het soort verzoeken dat wordt ingediend en om een eenduidige afdoening te bevorderen.

2. Hoeveel ervaring heeft u met de behandeling van schadeverzoekschriften, gezien in jaren en in aantal behandelde zaken?

Bijna anderhalf jaar en in aantallen vermoed ik 10 of 15.

3. Bieden de wetsartikelen in titel 8.4 van de Awb voldoende procedurele mogelijkheden voor een efficiënte en effectieve afhandeling van schadeverzoekschriften? Kunt u met voorbeelden toelichten waarom u van mening bent dat dit wel of niet zo is?

Lastig kan zijn dat het instrument van de tussenuitspraak in beginsel niet ter beschikking staat, terwijl dat een handig instrument zou kunnen zijn om over sommige vraagstukken al een oordeel te geven en pp over het daarop volgende vraagstuk verder te laten procederen, een bewijsopdracht te geven etc...

4. Bent u bij de behandeling van schadeverzoekschriften gestuit op bevoegdheidsvraagstukken? Zo ja, welke en hoe is dit opgelost?

In geval van een onbepaalde vordering (en RvST bevoegd in hoogste instantie) heb ik het bevoegdheidsprobleem aan eiser voorgehouden en die beperkte meteen de vordering tot € 25.000,-.

Lastiger zijn de overgangsrechtelijke problemen waar de schadeoorzaak (mogelijk) begint voor 1 juli 2013 en nog geen zelfstandig schadebesluit is genomen... Maar ook dat is evt op te lossen door het duidelijk met partijen te bespreken.

5. Bent u bij de behandeling van schadeverzoekschriften gestuit op ontvankelijkheidsvraagstukken? Zo ja, welke en hoe zijn deze afgehandeld?

Als bij het indienen van het verzoek aan het bo nog geen gelegenheid is geboden om te reageren op de aansprakelijkstelling, bespreken we dat en dan is die reactie vaak toch met het antwoord van verweerder op het verzoek aan de rechtbank gegeven, zodat verweerder daardoor niet is benadeeld.

Lastig kan ook zijn dat een “beroep” wordt ingesteld tegen een (verondersteld) besluit terwijl het de eiser feitelijk gaat om schade ten gevolge van een (eerder) besluit of handeling... Ook dat wordt besproken op zitting.

6. Heeft u in een schadeverzoekschriftprocedure gebruik gemaakt van een van de volgende proceshandelingen?

Zo ja, dan verzoek ik u zo concreet mogelijk aan te geven waarom u in dat geval van deze proceshandeling gebruik heeft gemaakt.

Zo nee, waarom niet? Kunt u een omstandigheid benoemen waarin u wel van de betreffende proceshandeling gebruik zou maken?

a. Stellen van schriftelijke vragen aan (een van de) procespartijen

- een enkele keer als in de voorbereiding van de zitting bleek dat het handig zou zijn om partijen tevoren vragen te stellen.

b. Geven van een bewijsopdracht of nadere gelegenheid bieden voor het leveren van bewijs aan (een van de) procespartijen

- Ja en dan ook nog met een truc om toch een “tussenuitspraak” te kunnen doen (in het geval een verzoek om schade feitelijk was ingediend als beroep tegen een besluit (dat diende ter uitvoering van een eerder gesteld onrechtmatig besluit).

In één zaak via een informele lus: Schorsen en nadere bewijslevering en reactie erop...

c. Gelasten van een nader onderzoek door een (onafhankelijk) deskundige
nee

d. Toepassing van een (formele of) informele bestuurlijke lus
informeel wel: formeel niet (omdat tussenusp formeel niet kan: maar dit was dan ook een zaak waarin de hiervoor beschreven truc niet kon omdat het verzoek ook echt als verzoek was ingediend.

7. Biedt de Awb volgens u ruimte om bij de afhandeling van schadeverzoekschriften tot een ander dictum te komen dan (onbevoegd, niet-ontvankelijk of) toe- of afwijzing van het verzoek? Zo ja, in welk geval, en heeft u hiervan gebruik gemaakt?

Als dit al kan heb ik het nog niet nodig gehad... Dus heb ik ook niet doorgedacht over de vraag of het kan.

8. Vindt u de schadeverzoekschriftprocedure een verbetering ten opzichte van de voor invoering van titel 8.4 van de Awb ter beschikking staande mogelijkheden om tot verkrijging van schadevergoeding te komen? Kunt u dit toelichten?

Het biedt de bestuursrechter in veel gevallen net iets meer ruimte om goed over de schade van onrechtmatige besluiten te oordelen maar ik merk dat partijen (en mn hun gemachtigden) onvoldoende thuis zijn in het schadevergoedingsrecht om ook die stellingen in te nemen en ten minste aannemelijk te maken om de discussie over causaliteit en schade(omvang) goed te kunnen voeren.

9. Bent u bij de behandeling van schadeverzoeken andere procedurele of inhoudelijke aspecten tegengekomen waarover u uw ervaringen wilt delen?

Ik denk dat de procedure nog te weinig bekend is bij partijen en dat met name (bij gemachtigden van eisers) te weinig bekend is welke eisen gelden tav bewijs van causaliteit en omvang van schade.

10. Mocht ik naar aanleiding van uw antwoorden behoefte hebben aan verduidelijking of toelichting, mag ik u dan telefonisch benaderen?

Tuurlijk, of per app of mail of gewoon direct...

Naam:

Functie: rechter

Rechtbank: ZWB

Bijlage 3 Ingevulde vragenlijsten andere rechtbanken

De volgende respondenten hebben hun medewerking verleend:

- B. van der Meide
- M. Vogel-Frisher
- G. Kootstra
- Y. Boonstra
- H. Hulst
- R. Stijnen

Vragen met betrekking tot de behandeling van schadeverzoekschriften

1. Zijn er binnen uw team (algemene) afspraken gemaakt over de wijze van behandeling van schadeverzoekschriften? Zo ja, mag ik deze afspraken (eventueel als afzonderlijk bestand) met deze vragenlijst van u ontvangen?

Zie ons stroomschema (reeds aan je verzonden); geen verdere inhoudelijke afspraken.

2. Hoeveel ervaring heeft u met de behandeling van schadeverzoekschriften, gezien in jaren en in aantal behandelde zaken?

de meeste schadezaken die wij de afgelopen jaren hebben behandeld vielen nog onder vigeur van het oude systeem omdat de schadeoorzaak gelegen was voor 1 juli 2013 (peildatum) de rechtbank ijt altijd na.....m.a.w.: nog weinig ervaring opgedaan. Ik beschik niet over cijfers, kan dat wel navragen misschien maar dan nog geeft dat geen getrouw beeld omdat schadeverzoeken vaak verborgen zitten in "gewone" beroepszaken.

3. Bieden de wetsartikelen in titel 8.4 van de Awb voldoende procedurele mogelijkheden voor een efficiënte en effectieve afhandeling van schadeverzoekschriften? Kunt u met voorbeelden toelichten waarom u van mening bent dat dit wel of niet zo is?

Zie hiervoor; het is nog te vroeg om dit te kunnen beoordelen

4. Bent u bij de behandeling van schadeverzoekschriften gestuit op bevoegdheidsvraagstukken? Zo ja, welke en hoe is dit opgelost?

Ik weet niet of ik de vraag goed begrijp maar er zijn altijd bevoegdheidsvragen in de zaken die ik bij de screening van (varia)zaken tegenkom. Ook bij schadezaken is dit het geval: meestal betreft het de vraag: civiel of bestuurs. Wat je veel ziet is dat justitiabelen proberen de civiele procedure te ontwijken bijvoorbeeld door soms tegen beter weten in toegang proberen te verkrijgen bij de bestuursrechter terwijl ze toch echt bij civiel moeten zijn of de vordering bij de bestuursrechter te beperken tot max € 25.000,-.

In het eerste geval sturen wij de zaak terug naar de indiener of schrijven we een 8:54-uitspraak: onbevoegd. In het tweede geval behandelen we de zaak uiteraard.

5. Bent u bij de behandeling van schadeverzoekschriften gestuit op ontvankelijkheidsvraagstukken? Zo ja, welke en hoe zijn deze afgehandeld?

Het komt voor dat justitiabelen niet eerst bij het bestuursorgaan aankloppen; dat lossen we ad hoc op. Er is niet echt beleid op.

6. Heeft u in een schadeverzoekschriftprocedure gebruik gemaakt van een van de volgende proceshandelingen?

Zo ja, dan verzoek ik u zo concreet mogelijk aan te geven waarom u in dat geval van deze proceshandeling gebruik heeft gemaakt.

Zo nee, waarom niet? Kunt u een omstandigheid benoemen waarin u wel van de betreffende proceshandeling gebruik zou maken?

Nee niet specifiek. Het stellen van vragen en het lussen komt in alle zaken voor

a. Stellen van schriftelijke vragen aan (een van de) procespartijen

b. Geven van een bewijsopdracht of nadere gelegenheid bieden voor het leveren van bewijs aan (een van de) procespartijen

c. Gelasten van een nader onderzoek door een (onafhankelijk) deskundige

d. Toepassing van een (formeel of) informeel bestuurlijke lus

7. Biedt de Awb volgens u ruimte om bij de afhandeling van schadeverzoekschriften tot een ander dictum te komen dan (onbevoegd, niet-ontvankelijk of) toe- of afwijzing van het verzoek? Zo ja, in welk geval, en heeft u hiervan gebruik gemaakt?

8. Vindt u de schadeverzoekschriftprocedure een verbetering ten opzichte van de voor invoering van titel 8.4 van de Awb ter beschikking staande mogelijkheden om tot verkrijging van schadevergoeding te komen? Kunt u dit toelichten?

Nee ik vind het geen verbetering. Het is willekeurig en bizar om de competentie tussen civiel en bestuurs te verdelen op basis van de € 25.000 grens en dan ook nog eens onderscheid te maken tussen de CRvB en de ABBRS.

9. Bent u bij de behandeling van schadeverzoeken andere procedurele of inhoudelijke aspecten tegengekomen waarover u uw ervaringen wilt delen?

nee

10. Mocht ik naar aanleiding van uw antwoorden behoefte hebben aan verduidelijking of toelichting, mag ik u dan telefonisch benaderen?

Liever niet vanwege gebrek aan tijd; ik neem al bijna een jaar mijn zieke collega stafjurist waar. Als er iets dringends is, kun je me desgewenst mailen.

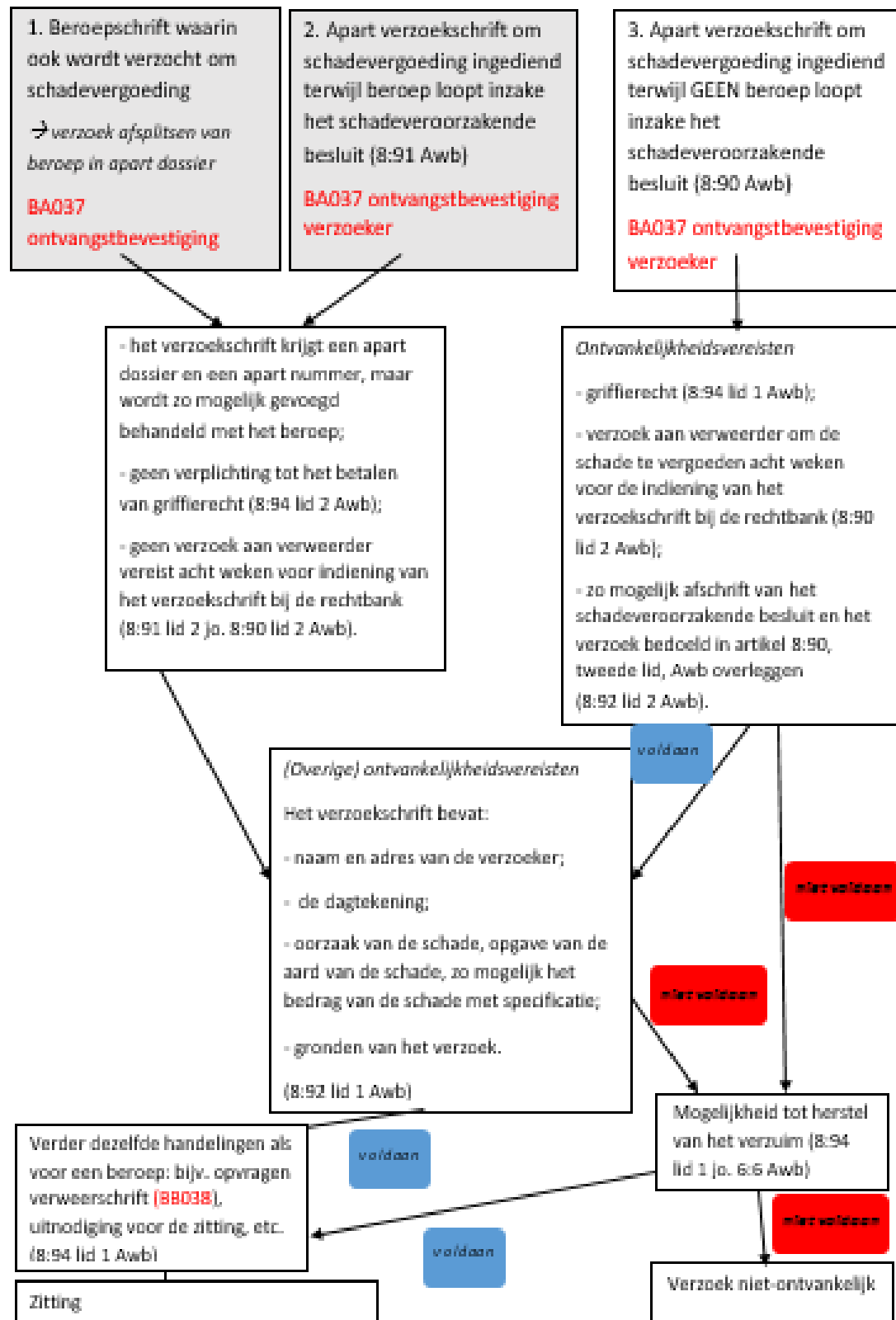
Naam:

Functie: stafjurist

Rechtbank:

VERZOEK OM SCHADEVERGOEDING ARTIKEL 8:88 e.v. Awb

Van toepassing op schadeveroorzakende besluiten vanaf 1 juli 2013

Vragen met betrekking tot de behandeling van schadeverzoekschriften

1. Zijn er binnen uw team (algemene) afspraken gemaakt over de wijze van behandeling van schadeverzoekschriften? Zo ja, mag ik deze afspraken (eventueel als afzonderlijk bestand) met deze vragenlijst van u ontvangen?

Ja, de rechtbank Amsterdam heeft een interne werkinstructie voor de administratie met een korte introductie over de verzoekschriftprocedure, de verschillende processtappen die gezet moeten worden en welke brieven daarbij horen. Deze werkinstructie wordt ook wel eens als leidraad gebruikt door (voorfase)rechters en juridisch medewerkers.

Als bijlage heb ik genoemde werkinstructie bijgevoegd. Wij gaan er van uit dat met de toegezonden informatie vertrouwelijk wordt omgegaan. Onze werkinstructies zijn immers uitsluitend voor intern gebruik opgesteld en bevatten geen 'beleid' dat naar buiten toe is gecommuniceerd.

2. Hoeveel ervaring heeft u met de behandeling van schadeverzoekschriften, gezien in jaren en in aantal behandelde zaken?

De ervaring van de rechtbank Amsterdam met de verzoekschriftprocedure is helaas nog steeds voornamelijk gebaseerd op de theorie en enkele uitspraken uit de rechtspraak. De rechtbank Amsterdam heeft nog maar weinig afzonderlijke verzoekschriften als bedoeld in artikel 8:88 en 8:90 Awb ontvangen sinds de inwerkingtreding per 1 juli 2013.

De rechtbank Amsterdam heeft wel ruime ervaring met schadeverzoeken die lopende de procedure zijn ingediend, dus op grond van artikel 8:91, eerste lid, van de Awb. Dat gebeurt echter vrijwel nooit bij afzonderlijk verzoekschrift, maar gelijktijdig met het inhoudelijke beroepschrift of in de aanvullende beroepsgronden (bijvoorbeeld als een besluit hangende de procedure wordt herzien). Een precies aantal is echter moeilijk te noemen/achterhalen, omdat een schadeverzoek o.g.v. artikel 8:91, eerste lid, van de Awb meestal niet expliciet in de uitspraak wordt vermeld. Dat is niet zo vreemd, want dat was ook niet gebruikelijk onder het oude recht (ex artikel 8:73 Awb).

3. Bieden de wetsartikelen in titel 8.4 van de Awb voldoende procedurele mogelijkheden voor een efficiënte en effectieve afhandeling van schadeverzoekschriften? Kunt u met voorbeelden toelichten waarom u van mening bent dat dit wel of niet zo is?

Ik denk in theorie wel. Dat rechtzoekenden vooral schadeverzoeken doen hangende de lopende procedure betekent dat artikel 8:91, eerste lid, van de Awb voorziet in een belangrijke behoefte van rechtzoekenden om in één procedure zowel de rechtmatigheid van het besluit, als de financiële, nadelige gevolgen van dat besluit ter discussie te stellen. Ook voor de bestuursrechter is dat efficiënt, er hoeft immers maar één keer naar een zaak te worden gekeken.

Maar het blijft opvallend dat de verzoekschriftprocedure o.g.v. artikel 8:90 Awb (ook landelijk gezien) nauwelijks gebruikt wordt. Ik weet alleen niet of dat komt omdat de rechtzoekende de weg via de verzoekschriftprocedure niet weet te vinden, of bijvoorbeeld omdat de bevoegdheid van de bestuursrechter is beperkt tot € 25.000,- en men daarom liever schadevergoeding verzoekt bij de civiele rechter. Onder het oude recht behandelde de rechtbank Amsterdam in ieder geval met grote regelmaat beroepen tegen zelfstandige schadebesluiten. Waar deze zaken zijn gebleven is voor ons onduidelijk.

4. Bent u bij de behandeling van schadeverzoekschriften gestuit op bevoegdheidsvraagstukken? Zo ja, welke en hoe is dit opgelost?

Ja, als niet is voldaan aan de voorwaarden van 8:88 Awb, is de vraag opgekomen of de rechtbank zich onbevoegd moet verklaren of het verzoek moet afwijzen. In één zaak die ik daarover heb gevonden is besloten om het verzoek af te wijzen.

5. Bent u bij de behandeling van schadeverzoekschriften gestuit op ontvankelijkheidsvraagstukken? Zo ja, welke en hoe zijn deze afgehandeld?

Ja, in de voorfase zijn weleens zaken voorbijgekomen waarin niet de juiste procedure was gevolgd. Daarmee bedoel ik dat ondanks dat het nieuwe recht van toepassing was, partijen de oude procedure hadden gevolgd (schadeverzoek aan bestuursorgaan, primair besluit, bezwaar, besluit op bezwaar en beroepschrift). Er werd dus niet voldaan aan 8:90, tweede lid, van de Awb. Volgens mij is het beroepschrift toen als verzoekschrift aangemerkt.

6. Heeft u in een schadeverzoekschriftprocedure gebruik gemaakt van een van de volgende proceshandelingen?

Zo ja, dan verzoek ik u zo concreet mogelijk aan te geven waarom u in dat geval van deze proceshandeling gebruik heeft gemaakt.

Zo nee, waarom niet? Kunt u een omstandigheid benoemen waarin u wel van de betreffende proceshandeling gebruik zou maken?

Ter info: bij het beantwoorden van deze vragen ben ik uitgegaan van de ingediende verzoekschriften o.g.v. artikel 8:88/8:90 Awb en dus niet van artikel 8:91 Awb.

a. Stellen van schriftelijke vragen aan (een van de) procespartijen

Nee. Maar ik kan me voorstellen dat als de schade nog onvoldoende is onderbouwd dat dit schriftelijk bij de verzoeker zal worden opgevraagd. Als het standpunt van het bestuursorgaan over het schadeverzoek onduidelijk is, zou dat ook nog schriftelijk kunnen worden opgevraagd.

b. Geven van een bewijsopdracht of nadere gelegenheid bieden voor het leveren van bewijs aan (een van de) procespartijen

Nee. De verzoeker zou als opdracht gegeven kunnen worden om te bewijzen dat er schade is geleden, om het causaal verband aan te tonen of de hoogte van de geleden schade te onderbouwen.

c. Gelasten van een nader onderzoek door een (onafhankelijk) deskundige

Nee. Als er twee elkaar tegensprekende rapporten in het dossier zitten, dan kan dat zeker aanleiding zijn om een onafhankelijke deskundige in te schakelen.

d. Toepassing van een (formele of) informele bestuurlijke lus

Nee. Ik kan niet zo snel een voorbeeld bedenken. Er ligt bij een verzoekschriftprocedure immers geen besluit voor dat vernietigd kan worden of waarvan een gebrek kan worden hersteld.

7. Biedt de Awb volgens u ruimte om bij de afhandeling van schadeverzoekschriften tot een ander dictum te komen dan (onbevoegd, niet-ontvankelijk of) toe- of afwijzing van het verzoek? Zo ja, in welk geval, en heeft u hiervan gebruik gemaakt?

Voor beantwoording van deze vraag ten aanzien van verzoekschriften o.g.v. artikel 8:88/8:90 Awb is volgens mij meer ervaring met dergelijke zaken vereist. Ik vraag me namelijk af of meer ruimte nodig is om tot een ander dictum (dus gegrond of ongegrond) te komen. Taalkundig lijkt gegrond- of ongegrondverklaring van een verzoek ook niet goed te passen.

Maar ik wil wel opmerken dat het opvallend is dat in artikel 8:94, eerste lid, van de Awb artikel 8:70 niet expliciet van overeenkomstige toepassing is verklaard. Dat lijkt er op te duiden dat de wetgever een ander dictum dan toe- of afwijzing van het verzoek niet wenselijk heeft geacht. Artikel 8:95 Awb lijkt ook uitsluitend te wijzen op een dictum van toewijzing van het verzoek (en dus impliciet van afwijzing).

Een onbevoegdverklaring of niet-ontvankelijkverklaring is wel mogelijk, omdat bijv. artikel 6:6 Awb wel van overeenkomstige toepassing is verklaard en als daar niet aan wordt voldaan, kan dat tot niet-ontvankelijkheid leiden. Maar dan heb je het over formeel procedurele gebreken en niet over inhoudelijke beoordeling van het verzoek.

Voor schadeverzoeken o.g.v. artikel 8:91 Awb is het m.i. niet nodig om tot een ander dictum dan toe- of afwijzing te komen, omdat het verzoek in dat geval als nevenvordering wordt beschouwd. Andere dicta zijn dan voorbehouden aan de inhoudelijke beoordeling van de zaak.

8. Vindt u de schadeverzoekschriftprocedure een verbetering ten opzichte van de voor invoering van titel 8.4 van de Awb ter beschikking staande mogelijkheden om tot verkrijging van schadevergoeding te komen? Kunt u dit toelichten?

Persoonlijk vind ik de schadeverzoekschriftprocedure geen verbetering ten opzichte van de vroegere procedure. De drempel om onder het oude recht een (zelfstandig) schadeverzoek in te dienen was volgens mij lager dan nu. In plaats daarvan moet een verzoek nu aan allerlei vereisten voldoen (8:90, tweede lid en 8:92 Awb). De verzoekschriftprocedure lijkt ook bij rechtzoekenden niet populair te zijn, anders hadden we vast wel meer verzoekschriften gehad.

Ten aanzien van de schadeverzoeken die hangende de lopende procedure worden ingediend is er inhoudelijk niets veranderd, dus ook in die zin zie ik geen verbetering.

9. Bent u bij de behandeling van schadeverzoeken andere procedurele of inhoudelijke aspecten tegengekomen waarover u uw ervaringen wilt delen?

Ja, met het vervallen van artikel 8:73a Awb is het niet meer mogelijk om bij intrekking van het beroep om schadevergoeding te verzoeken (vergelijk de intrekking met gelijktijdig verzoek om pkv o.g.v. artikel 8:75a Awb). Intern hebben we besloten om dergelijke verzoeken aan te merken als verzoeken o.g.v. artikel 8:91, eerste lid, van de Awb, ook al wordt er strikt genomen niet voldaan aan de tekst van dit artikel. Als er wordt ingetrokken heb je immers geen lopende procedure meer. Maar we vonden het te klantvriendelijk om deze verzoeken af te wijzen en rechtzoekenden dan een verzoekschriftprocedure te laten starten. We hebben deze handelwijze voorgelegd aan het Lvbr. Toen bleek dat meer rechtbanken dit zo oplossen.

10. Mocht ik naar aanleiding van uw antwoorden behoefte hebben aan verduidelijking of toelichting, mag ik u dan telefonisch benaderen?

Ja, natuurlijk.

Naam:

Functie: Stafjurist

Rechtbank:

Vragen met betrekking tot de behandeling van schadeverzoekschriften

1. Zijn er binnen uw team (algemene) afspraken gemaakt over de wijze van behandeling van schadeverzoekschriften? Zo ja, mag ik deze afspraken (eventueel als afzonderlijk bestand) met deze vragenlijst van u ontvangen?

Er zijn bij deze rechtbank geen specifieke afspraken gemaakt over de behandeling van schadeverzoekschriften. Wel is er een soort algemeen overzicht/werkproces, dat ik als bijlage heb bijgevoegd.

2. Hoeveel ervaring heeft u met de behandeling van schadeverzoekschriften, gezien in jaren en in aantal behandelde zaken?

De rechtbank Overijssel heeft sinds de inwerkingtreding van titel 8.4 van de Algemene wet bestuursrecht op 1 juli 2013 in 25 zaken over uitspraak gedaan op een verzoek om schadevergoeding. Daarvan is slechts één verzoek toegewezen. In 4 gevallen heeft de rechtbank zich onbevoegd verklaard en in de overige zaken is het verzoek afgewezen.

3. Bieden de wetsartikelen in titel 8.4 van de Awb voldoende procedurele mogelijkheden voor een efficiënte en effectieve afhandeling van schadeverzoekschriften? Kunt u met voorbeelden toelichten waarom u van mening bent dat dit wel of niet zo is?

Titel 8.4 lijkt in beginsel voldoende mogelijkheden te bieden voor de afdoening van schadeverzoeken. Het aantal verzoeken is tot nu toe echter zeer beperkt.

4. Bent u bij de behandeling van schadeverzoekschriften gestuit op bevoegdheidsvraagstukken? Zo ja, welke en hoe is dit opgelost?

In 4 zaken heeft de rechtbank zich onbevoegd verklaard om kennis te nemen van het verzoek om schadevergoeding omdat niet de bestuursrechter maar de civiele rechter bevoegd is. In drie zaken was geen sprake van een onrechtmatig besluit in de zin van de Awb en in één zaak had de schadeveroorzakende gebeurtenis plaatsgevonden voor 1 juli 2013.

5. Bent u bij de behandeling van schadeverzoekschriften gestuit op ontvankelijkheidsvraagstukken? Zo ja, welke en hoe zijn deze afgehandeld?

Tot nu toe zijn er bij deze rechtbank geen zaken geweest waarin het verzoek om schadevergoeding niet-ontvankelijk is verklaard wegens ontvankelijkheidsgebreken.

6. Heeft u in een schadeverzoekschriftprocedure gebruik gemaakt van een van de volgende proceshandelingen?

Nee, daar is tot nu toe geen gebruik van gemaakt in schadevergoedingsprocedures bij deze rechtbank. In voorkomende gevallen zouden schriftelijke vragen kunnen worden gesteld of gelegenheid voor nader bewijs kunnen worden gegeven om de (hoogte van de) schade vast te stellen.

Zo ja, dan verzoek ik u zo concreet mogelijk aan te geven waarom u in dat geval van deze proceshandeling gebruik heeft gemaakt.

Zo nee, waarom niet? Kunt u een omstandigheid benoemen waarin u wel van de betreffende proceshandeling gebruik zou maken?

a. Stellen van schriftelijke vragen aan (een van de) procespartijen

b. Geven van een bewijsopdracht of nadere gelegenheid bieden voor het leveren van bewijs aan (een van de) procespartijen

c. Gelasten van een nader onderzoek door een (onafhankelijk) deskundige

d. Toepassing van een (formele of) informele bestuurlijke lus

7. Biedt de Awb volgens u ruimte om bij de afhandeling van schadeverzoekschriften tot een ander dictum te komen dan (onbevoegd, niet-ontvankelijk of) toe- of afwijzing van het verzoek? Zo ja, in welk geval, en heeft u hiervan gebruik gemaakt?

Ik kan geen ander dictum dan de genoemde vier bedenken dat nodig zou kunnen voor de afhandeling van een schadeverzoekschrift. In ieder geval heeft deze rechtbank daar tot nu toe geen gebruik van gemaakt.

8. Vindt u de schadeverzoekschriftprocedure een verbetering ten opzichte van de voor invoering van titel 8.4 van de Awb ter beschikking staande mogelijkheden om tot verkrijging van schadevergoeding te komen? Kunt u dit toelichten?

De nieuwe procedure van titel 8.4 Awb heeft als voordeel dat door de toepassing van artikel 8:91 lid 2 Awb veel schadeverzoeken al worden afgehandeld door het bestuursorgaan zodat een procedure bij de rechtbank niet nodig is. Mogelijk verklaart dat ook waarom het aantal schadevergoedingsprocedures op grond van titel 8.4 Awb tot nu toe vrij beperkt is.

9. Bent u bij de behandeling van schadeverzoeken andere procedurele of inhoudelijke aspecten tegengekomen waarover u uw ervaringen wilt delen?

Nee, tot nu toe niet.

10. Mocht ik naar aanleiding van uw antwoorden behoefte hebben aan verduidelijking of toelichting, mag ik u dan telefonisch benaderen?

Ja, geen probleem.

Naam:

Functie: senior juridisch stafmedewerker

Rechtbank:

Bijlage: overzicht schadevergoeding en verzoekschriftprocedure

Schadevergoeding & verzoekschriftprocedure

Er bestaat sinds 1 juli 2013 een nieuwe regeling in de Awb (titel 8.4) over de manier waarop iemand schadevergoeding kan vragen bij onrechtmatige besluiten. Kern van de nieuwe regeling is dat een benadeelde een verzoek tot schadevergoeding aan de bestuursrechter kan voorleggen in een **verzoekschriftprocedure**. De verzoekschriftprocedure komt in plaats van de procedures van artikel 8:73 en artikel 8:73a Awb. Deze laatste artikelen zijn met de inwerkingtreding van de nieuwe regeling vervallen.

De benadeelde kan het verzoek tot schadevergoeding indienen **na afloop** van het beroep tegen het schadeveroorzakende besluit (artikel 8:90 Awb, griffierecht verschuldigd), maar ook **tijdens** de beroepsprocedure tegen het schadeveroorzakende besluit (artikel 8:91 Awb, geen extra griffierecht verschuldigd).

Wordt het verzoek ingediend **na afloop** van de beroepsprocedure, dan dient de benadeelde het bestuursorgaan dat het schadeveroorzakende besluit heeft genomen eerst schriftelijk om schadevergoeding te vragen. *Ten minste acht weken* nadat de benadeelde het bestuursorgaan om schadevergoeding heeft verzocht, kan en mag hij een verzoekschrift indienen bij de rechtbank. Op dit vereiste van het indienen van een voorafgaand verzoek bij het bestuursorgaan bestaat één uitzondering: als dat redelijkerwijs niet van de verzoeker kan worden gevergd. Dat is echter alleen

aan de orde als dit in het verzoekschrift wordt gesteld en voldoende wordt gemotiveerd; een en ander is ter beoordeling van de rechtbank.

Wordt het verzoek **tijdens** de beroepsprocedure ingediend dan is niet vereist dat de benadeelde het bestuursorgaan eerst schriftelijk om vergoeding van de schade verzoekt.

Formele vereisten verzoekschrift

Voor het verzoekschrift gelden dezelfde formele vereisten als voor een beroepschrift (zie artikel 6:5 Awb e.v.). Het verzoek bevat ten minste de naam en het adres van verzoeker, de dagtekening, een aanduiding van de schadeveroorzakende gebeurtenis alsmede een omschrijving van de geleden of de te lijden schade en de gronden van het verzoek. Bij het verzoekschrift worden zo mogelijk een afschrift van het schadeveroorzakende besluit waarop het verzoekschrift betrekking heeft, en van het verzoek aan het bestuursorgaan om schadevergoeding.

Als één of meer van de genoemde gegevens of documenten ontbreken, kan het verzoekschrift op die grond niet-ontvankelijk worden verklaard, mits verzoeker in de gelegenheid is gesteld het verzuim binnen een redelijke termijn te herstellen (art. 8:94 juncto art. 6:6 Awb).

Let op: als bij het verzoek geen afschrift van het schadeverzoek aan het bestuursorgaan is overgelegd, dan krijgt de indiener via een HV de gelegenheid om dat verzuim alsnog te herstellen.

Mocht uit de reactie op het HV blijken dat er:

- a) geen verzoek bij het bestuursorgaan is ingediend voorafgaand aan het verzoekschrift bij de rechtbank, of
  - b) ten tijde van het indienen van het verzoek bij de rechtbank nog geen 8 weken waren verstreken sinds de indiening van het verzoek bij het bestuursorgaan,
- dan is niet voldaan aan een ontvankelijkheidsvereiste en zal het verzoek in beginsel om die reden niet-ontvankelijk worden verklaard.

Om ervoor te zorgen dat de rechtbanken gereed zijn voor de inwerkingtreding van deze wet zijn de registratievoorschriften in Berber aangepast en zijn er nieuwe landelijke brieven opgesteld (BA037, BD038, BB607 BB655).

19-12-14

Vragen met betrekking tot de behandeling van schadeverzoekschriften

1. Zijn er binnen uw team (algemene) afspraken gemaakt over de wijze van behandeling van schadeverzoekschriften? Zo ja, mag ik deze afspraken (eventueel als afzonderlijk bestand) met deze vragenlijst van u ontvangen?

We hebben allen een paar hele praktische afspraken gemaakt:

- **De stukken kunnen worden gevoegd in een dossiermap met paarse zijkant met zwarte streep.**
- **In hoofdstuk 5.5. van de registratievoorschriften Berber (<http://intro.rechtspraak.minjus.nl/Bedrijfsvoering/organisatie/LDCR/Datamanagement/Registratievoorschriften%20Bestuur/8%20A%20-%20Registratievoorschriften%20BESTUURSRECHT%20-%202014.pdf>) is opgenomen hoe een dergelijke verzoek wordt geregistreerd.**
- **In het brievenboek zijn (in elk geval) drie brieven opgenomen die kunnen worden verzonden bij de ontvangst van een dergelijke verzoekschrift. Dit zijn de brieven met nummers:**
  1. **BA037 : de ontvangstbevestiging van het verzoek aan de verzoeker;**
  2. **BB038 : kennisgeving van ontvangstverzoek en opvragen van de gedingstukken aan verweerder;**
  3. **BB607 : het kruisjesformulier voor het herstellen van verzuimen aan verzoeker.**

2. Hoeveel ervaring heeft u met de behandeling van schadeverzoekschriften, gezien in jaren en in aantal behandelde zaken?

Met schadezaken in algemene zin heb ik al ruim 10 jaar ervaring. Ik heb tot nu toe echter nog maar één schadeverzoekschrift (nieuwe stijl) behandeld.

3. Bieden de wetsartikelen in titel 8.4 van de Awb voldoende procedurele mogelijkheden voor een efficiënte en effectieve afhandeling van schadeverzoekschriften? Kunt u met voorbeelden toelichten waarom u van mening bent dat dit wel of niet zo is?

Tot nu toe hebben we geen procedurele problemen ondervonden.

4. Bent u bij de behandeling van schadeverzoekschriften gestuit op bevoegdheidsvraagstukken? Zo ja, welke en hoe is dit opgelost?

Een aantal maal is een verzoekschriftprocedure gestart terwijl het oude schadevergoedingsrecht nog gold. De bestuursrechter is dan niet bevoegd, het bestuursorgaan moet eerst een zelfstandig schadebesluit nemen.

5. Bent u bij de behandeling van schadeverzoekschriften gestuit op ontvankelijkheidsvraagstukken? Zo ja, welke en hoe zijn deze afgehandeld?

Nee, mij niet bekend.

6. Heeft u in een schadeverzoekschriftprocedure gebruik gemaakt van een van de volgende proceshandelingen?

Zo ja, dan verzoek ik u zo concreet mogelijk aan te geven waarom u in dat geval van deze proceshandeling gebruik heeft gemaakt.

Zo nee, waarom niet? Kunt u een omstandigheid benoemen waarin u wel van de betreffende proceshandeling gebruik zou maken?

Nee. De paar schadeverzoekschriften die we op zitting hebben gehad hebben nog niet geleid tot een echte inhoudelijke behandeling / beoordeling. Ze zijn vaak afgedaan op formele gronden.

- a. Stellen van schriftelijke vragen aan (een van de) procespartijen
- b. Geven van een bewijsopdracht of nadere gelegenheid bieden voor het leveren van bewijs aan (een van de) procespartijen
- c. Gelasten van een nader onderzoek door een (onafhankelijk) deskundige
- d. Toepassing van een (formele of) informele bestuurlijke lus

7. Biedt de Awb volgens u ruimte om bij de afhandeling van schadeverzoekschriften tot een ander dictum te komen dan (onbevoegd, niet-ontvankelijk of) toe- of afwijzing van het verzoek? Zo ja, in welk geval, en heeft u hiervan gebruik gemaakt?

Niet een ander dictum, maar wel de mogelijkheid om, bij toewijzing, verweerder te veroordelen tot schadevergoeding. Artikel 8:95 Awb.

8. Vindt u de schadeverzoekschriftprocedure een verbetering ten opzichte van de voor invoering van titel 8.4 van de Awb ter beschikking staande mogelijkheden om tot verkrijging van schadevergoeding te komen? Kunt u dit toelichten?

Ja een verbetering. Helaas blijft het onderdeel nadeelcompensatie achter en is schadevergoeding wegens overschrijding van de redelijke termijn (nog) niet in de Awb geregeld. Hopelijk wordt het schadevergoedingsrecht in de Awb dus nog uitgebouwd.

9. Bent u bij de behandeling van schadeverzoeken andere procedurele of inhoudelijke aspecten tegengekomen waarover u uw ervaringen wilt delen?

We hebben tot nu toe ca. 13 zelfstandige schadeverzoekschriften ontvangen bij de rechtbank Noord-Holland.

10. Mocht ik naar aanleiding van uw antwoorden behoefte hebben aan verduidelijking of toelichting, mag ik u dan telefonisch benaderen?

Ja

Naam:

Functie: stafjurist

Rechtbank:

Hallo Marja,

Namens onze afdeling beantwoord ik je vragen. Tot nu toe zijn binnen ons team 1 deze zaken aan mij als juridische ondersteuner toebedeeld, zodat ik degene ben die binnen team 1 (omgevingsrecht, belastingen en varia) van de afdeling het beste overzicht heeft. Verder heb ik in Porta Iuris bekeken of dergelijke zaken in team 2 zijn afgedaan.

Veel schadevergoedingzaken zijn gebaseerd op een wettelijke regeling (bijv. Waterwet) of een nadeelcompensatieverordening. Verder zijn er (nog steeds wel) zaken met het oude zelfstandige schadebesluit.

Vooraf merk ik verder op dat we sinds de invoering van titel 8.4. Awb erg weinig schadeverzoeken hebben binnen gekregen, in ieder geval minder dan tien. Helaas worden deze binnen Berber niet apart geregistreerd (ze zijn maar als beroep aangemaakt), zodat ik geen precies aantal kan noemen. Dit betekent ook dat de antwoorden hieronder niet zijn gebaseerd op ervaringen met een representatief aantal zaken. Hoe dan ook zal ik hieronder de vragen afdaan.

Ad 1: Voor zover mogelijk worden de zaken net zo behandeld als beroepen: van verweerder worden een verweerschrift en de stukken opgevraagd en het verzoek wordt in principe ter zitting behandeld. De brieven die uitgaan zijn vrijwel gelijk aan die in de beroepsprocedure, uiteraard met het verschil dat gesproken wordt over een verzoek.

Ad 2: Zeer beperkt, zie hierboven.

Ad 3: Ja. 8:94 verklaart veel procedurele bepaling van hfd 8 van toepassing, zodat de behandeling nauwelijks verschilt van de ons bekende behandeling van beroepen.

Ad 4: Nee, in de praktijk levert de regeling van 8:89 tot nu toe geen problemen op.

Ad 5: Ja, in een zaak werd niet voldaan aan 8:92, eerste lid, aanhef en onder d. Hier was de herstelverzuimbrief niet voldoende en hebben we een tweede brief gestuurd om het nog eens heel duidelijk uit te leggen. Daarop is vervolgens een reactie gekomen die misschien nog niet genoeg is, maar afdoening buiten zitting gaat desondanks te ver. De zaak zal dus ter zitting behandeld worden. Het betreft een persoon die over heel veel dingen heel ontevreden is en heel veel instanties en personen verwijten maakt over hoe het in zijn leven is gelopen.

Ad 6:

- a) Bovengenoemde tweede brief kan zo gezien worden.
- b) Nee
- c) Nee
- d) Nee

Ad 7: met die vraag zijn we nog niet geconfronteerd.

Ad 8: Ja. Dit is een eenvoudige en overzichtelijke procedure met bijpassende termijnen. Het bestuursorgaan is niet meer gedwongen een bip en een bob te nemen, wat in ieder geval een voordeel is bij schadeverzoeken met een zwakke grondslag. Vervolgens is het dossier bij de rechtbank ook niet omvangrijker dan nodig.

Ad 9: nee

Ad 10: ja

Succes met het onderzoek, met vriendelijke groet,

Bijlage 4 Interview met dhr. R. Stijnen, rechtbank Rotterdam

Verslag van het telefonisch gesprek met de heer mr. dr. R. (Rogier) Stijnen, senior stafjurist van de rechtbank Rotterdam en rechter-plaatsvervanger bij de rechtbank Noord-Holland, op 4 mei 2017.

Naar aanleiding van de per e-mail toegestuurde vragenlijst met betrekking tot de schadeverzoekschriftprocedure, heeft de heer Stijnen aangegeven bereid te zijn de vragen telefonisch te bespreken. Op 4 mei 2017 hebben we telefonisch contact gehad. Hieronder het zakelijk weergegeven verslag van dit gesprek. Bij aanvang van het gesprek is afgesproken elkaar te tutoyeren, vandaar de voornamen en 'je' in het verslag.

Marja: Zijn er binnen je team afspraken gemaakt over de wijze van behandeling van schadeverzoekschriften?

Rogier: Nee, we hebben geen algemene afspraken. De sector Bestuursrecht van de rechtbank Rotterdam is onderverdeeld in teams, die elk zaken behandelen in de rechtsgebieden die aan het specifieke team zijn toebedeeld. Als een schadeverzoekschrift binnenkomt, gaat deze zaak naar het team dat het beroep tegen het schadeveroorzakende besluit ook zou behandelen. Mocht de griffie een vraag hebben over de wijze van behandelen of iets anders over de Awb dan komen ze bij mij. Ik ben het aanspreekpunt voor vragen over bestuursprocesrecht bij de rechtbank Rotterdam. Ook houd ik een Awb-jurisprudentiebundel bij, die raadpleegbaar is via Wiki Juridica.

Marja: Hoeveel ervaring heb je met de behandeling van schadeverzoekschriften?

Rogier: Ik werk al 17 jaar bij de rechtbank en heb in al die jaren slechts een keer of tien een schadeverzoek gezien.

Marja: Bieden de wetsartikelen in titel 8.4 van de Awb voldoende procedurele mogelijkheden voor een efficiënte en effectieve afhandeling van schadeverzoekschriften?

Rogier: Nee, de werkwijze met zuivere schadebesluiten was duidelijker. Dan was sprake van een beslissing op bezwaar inzake het schadeverzoek en kon de rechtbank dat besluit beoordelen. In het zuivere schadebesluit en de stukken die daaraan ten grondslag liggen zijn de standpunten van partijen meestal al duidelijk. Nu is sprake van een verzoek en elk stuk waarin het bestuursorgaan iets zegt over de geclaimde schade, een primair besluit of een brief, moet maar gezien worden als een standpuntbepaling. Bij een verzoekschriftprocedure heb je vaak weinig stukken en daar moet je het maar mee doen.

Marja: Als het dossier weinig stukken bevat, geeft dat aanleiding om voor de zitting schriftelijk nadere vragen te stellen?

Rogier: Als verzoeker de hoogte of de omvang van de schade onvoldoende duidelijk heeft gemaakt, dan kan dit aanleiding geven tot het stellen van een vraag. Of eigenlijk, tot het verzoek om het verzuim te herstellen. Verzoeker moet duidelijk aangeven welke schade hij vergoed wil zien. Als verzoeker niet eerst bij het bestuursorgaan heeft gevraagd om vergoeding van de schade, dan moet niet-ontvankelijkverklaring volgen. Ik ben daar heel resoluut in. Als niet aan de ontvankelijkheidsvereisten is voldaan, dan moet volgens mij niet-ontvankelijkverklaring volgen. Ik weet dat bijvoorbeeld inzake beroepen wegens niet tijdig beslissen niet iedereen vindt dat dergelijke ontvankelijkheidseisen zo scherp gesteld zouden moeten worden. Zo heeft Mr. Verburg zich op het standpunt gesteld dat eiser zelfs na het instellen van beroep tegen het niet tijdig beslissen alsnog een ingebrekestelling naar het bestuursorgaan mag sturen. De behandeling van het beroep wordt dan uitgesteld totdat de twee weken van de ingebrekestelling verstreken zijn. Ik ben het daar niet mee eens.

Er is bij het instellen van beroep niet voldaan aan de vereisten van artikel 6:12 van de Awb. De enige uitkomst die volgens mij dan juist is, is niet-ontvankelijkverklaring.

Bij de schadeverzoekschriftprocedure moet dit ook zo zijn. Artikel 6:6 van de Awb biedt verzoeker de mogelijkheid alsnog de brief in te sturen waarmee acht weken eerder het bestuursorgaan gevraagd is om schadevergoeding. Is hieraan niet voldaan dan is er geen herstelkans meer. Ik zie verder geen aanleiding om voor de zitting vragen te stellen. Is iets niet duidelijk uit de stukken dan kan ter zitting een toelichting gegeven worden. Is na zitting bijvoorbeeld de geclaimde schade nog niet duidelijk, dan wordt het verzoek om schadevergoeding afgewezen.

Marja: Ben je bij de behandeling van schadeverzoekschriften gestuit op bevoegdheidsvraagstukken?

Rogier: Niet echt. De schadeverzoeken die ik heb gezien gaan hoofdzakelijk over rechtsgebieden waarover de Centrale Raad van Beroep de hoger beroepsinstantie is. Dan is er geen bevoegdheidsprobleem.

In een enkele ambtenarenzaak was nog even de vraag of een schadebesluit wel of niet kan, met daartegen bezwaar en beroep.

Marja: Heb je in een schadeverzoekschriftprocedure aanleiding gezien gebruik te maken van een onafhankelijk deskundige?

Rogier: Daar zie ik geen noodzaak toe. Een verzoeker moet stellen en tot op zekere hoogte aannemelijk maken dat hij schade heeft geleden en hoe hoog de schade is en het bestuursorgaan mag tegenbewijs leveren. Als verzoeker de schade niet aannemelijk kan maken dan volgt afwijzing van het verzoek.

Marja: En heb je wel eens een bestuurlijke lus toegepast?

Rogier: De formele bestuurlijke lus kan niet gebruikt worden, want die is niet van toepassing verklaard in titel 8.4 van de Awb. Ik ben ook geen voorstander van de informele bestuurlijke lus. Dan volg ik liever het voorbeeld van de Centrale Raad van Beroep. In een WMO-zaak was tijdens de zitting een verzoek om schadevergoeding gedaan. De Raad heeft in de uitspraak beslist op het hoger beroep inzake het schadeveroorzakende besluit. Ten aanzien van het schadeverzoek is het hoger beroep heropend en is de zaak voortgezet als schadestaatprocedure. Het is een verzoek op grond van artikel 8:91 van de Awb, dus moet het in dezelfde zaak worden behandeld. Het verzoek kan dan niet als afzonderlijk schadeverzoek worden ingeboekt. Dan had verzoeker daar ook nog griffierecht voor moeten betalen. Ik realiseer me dat een verzoek schriftelijk gedaan moet worden, maar volgens mij kan het verzoek ook mondeling op zitting worden gedaan en op schrift worden gesteld. Dan kan het wel in strijd zijn met de goede procesorde. De door de Centrale Raad gekozen weg om de zaak voort te zetten inzake de schade vind ik de meest klantvriendelijke wijze van afdoening.

Marja: Vind je de schadeverzoekschriftprocedure een verbetering ten opzichte van de voor de invoering van titel 8.4 van de Awb ter beschikking staande mogelijkheden om tot verkrijging van schadevergoeding te komen?

Rogier: Nee, de verzoekschriftprocedure is een vreemde eend in de bijt. Het is er niet eenvoudiger op geworden. Volgens mij vinden partijen het ook niet eenvoudiger, want er zijn erg weinig zaken. Ik blijf voorstander van het zuiver schadebesluit.

Marja: Dank voor je medewerking en de tijd die je voor dit gesprek hebt willen vrijmaken.

Bijlage 5 Notitie Wns

Werkwijze griffie verzoekschriften Wet nadeelcompensatie en schadevergoeding bij onrechtmatige besluiten (Wns).

Per 1 juli 2013 treedt de Wns in werking. In de daarmee ingevoerde nieuwe titel 8.4 van de Awb wordt ingegaan op schadevergoeding bij onrechtmatige besluiten. Gevolg van aanvaarding van deze wet, voor zover betrekking hebbend op schadevergoeding bij onrechtmatige besluiten, is dat artikel 8:73 Awb en artikel 8:73a Algemene wet bestuursrecht worden geschrapt.

De nieuwe bevoegdheidsverdeling bepaalt dat indien de schade wordt veroorzaakt door een onrechtmatig besluit waarover de CRvB of de belastingkamer van de HR in enige of hoogste instantie oordeelt of door onrechtmatige besluiten en andere handelingen in het kader van het vreemdelingenrecht, de bestuursrechter exclusief bevoegd is.

In de overige gevallen is de bestuursrechter bevoegd voor zover de vergoeding ten hoogste € 25.000 euro bedraagt. De burgerlijke rechter is bevoegd indien de gewenste vergoeding boven de grens van

€ 25.000 euro ligt.

Het verzoek tot schadevergoeding moet ingediend worden door middel van een verzoekschrift. Voordat de belanghebbende een verzoekschrift kan indienen dient hij tenminste in de 8 weken daarvoor het bestuursorgaan schriftelijk om een vergoeding van de schade te hebben verzocht.

Titel 8.4 Awb geldt op grond van het overgangsrecht slechts voor besluiten die na 1 juli 2013 zijn genomen. De eerste verzoekschriften kunnen zich echter al kort na 1 juli 2013 aandienen. Om een en ander gedurende de eerste maanden in goede banen te leiden, is in het Awb-overleg de volgende werkwijze afgesproken:

- Wanneer een verzoekschrift binnenkomt, dient een nummer te worden aangelegd.
- Zie de registratievoorschriften over hoe te registreren in Berber. Het is de bedoeling dat de regelgeving van het onderliggende besluit/geschil wordt geregistreerd en de juiste indicatie in het veld 'B/N/S/R' bij Onderhoud besluiten.
- Er wordt een aparte kleur kaft voor dit soort zaken gebruikt, zoals nu bekend zal dat waarschijnlijk de kleur zijn die nu bij belastingrecht wordt gebruikt.
- Het dossier met het verzoekschrift gaat dan naar Rens/Judit om te beoordelen of het inderdaad een verzoekschrift als bedoeld in titel 8.4 Awb betreft.
- Zoja: griffierecht heffen (behalve wanneer het verzoek wordt gedaan gedurende het beroep tegen het schadeveroorzakende besluit: art. 8:94 lid 2 Awb) en stukken opvragen, een en ander conform de brievensets die al zijn aangemaakt.
- De hoogte van het griffierecht: vooralsnog moet er van worden uitgegaan dat op 8.4-verzoeken het hoge tarief griffierecht van toepassing is. Naar alle waarschijnlijkheid wordt dit nog in het LOVB besproken. Door Rens/Judit zal een voorstel over te heffen griffierecht zekerheidshalve worden beoordeeld.
- De zaken worden op zitting gepland in overleg met Rens en Judit.

Brieven waarvan onduidelijk is of het een verzoekschrift betreft: naar Rens/Judit sturen ter beoordeling.

Voorlopig gaan alle overige vragen/brieven/verzoeken etc niet naar de piketsecretarissen/-rechters, maar via Rens en Judit.

Bijlage 6 Registratievoorschriften

REGISTRATIE VAN ZAKEN IN BERBER RECHTBANK	2014
Bestuursrecht - incl. Belastingen	9
▪ Wanneer in één beroepschrift/verzoekschrift tegen één document waarin onderscheidenlijke besluiten zijn te onderkennen, wordt één zaak aangemaakt, tenzij er ten aanzien van één der onderscheidenlijke besluiten geen bevoegdheid bestaat. ▪ Bij door meerdere personen ingediende afzonderlijke beroepschriften tegen één besluit worden zoveel zaken aangemaakt als er beroepschriften zijn ingediend. ▪ Een verzoek om proceskostenveroordeling (art. 8:75, eerste lid, Awb) of een verzet daartegen leidt tot een heropening. Bij bericht intrekking samen met een verzoek tot proceskostenveroordeling, wordt de intrekking geregistreerd en de zaak vervolgens heropend met <u>statuscode 115</u> (Verzoek om kostenveroordeling). De zaak kan worden afgesloten met <u>statuscode 125</u> (Uitspraak kostenveroordeling) of <u>statuscode 129</u> (Intrek verzoek schadeverg/kostenveroord). Zie ook art. 8:75A. ▪ Voorschrift is dat een verzoek om schadevergoeding (art. 8:91 Awb) onderdeel uitmaakt van de lopende procedure; er wordt dus geen nieuwe zaak in Berber aangemaakt. In het scherm "Onderhoud besluiten" moet het veld 'B/N/S/R' worden gevuld met een 'S'. Indien niet aanstonds uitspraak wordt gedaan op het verzoek om schadevergoeding leidt dit tot een heropening van de procedure. De bestaande (afgedane) procedure wordt heropend met <u>statuscode 110</u> (Verzoek om schadevergoeding). De zaak kan worden afgesloten met <u>statuscode 120</u> (Uitspraak schadevergoeding) of <u>statuscode 129</u> (Intrek verzoek schadeverg/kostenveroord). Zie ook pagina 14 van de bijlage. ▪ Een verzoekschrift om schadevergoeding (art. 8:90 Awb) moet in BERBER worden beschouwd als een nieuwe procedure (hiervan is sprake indien er geen onderliggend beroep tegen een schadeveroorzakend onrechtmatig besluit aanhangig is of is geweest). In het veld 'Soort procedure' wordt P00 geregistreerd. In het scherm "Onderhoud besluiten" moet het veld 'B/N/S/R' worden gevuld met een 'S' en de reeds in BERBER bestaande soort regelgeving en regelgeving aan de procedure gekoppeld. De procedures worden afboeken met status 21 t/m 24 of 51 t/m 54 of 55 t/m 58. ▪ Indien er een uitspraak is gedaan in het onderliggende geschil en er niet direct uitspraak is gedaan over een eventueel verzoek om schadevergoeding i.v.m. overschrijding van de redelijke termijn, dient de zaak heropend te worden. In het scherm "Onderhoud besluiten" moet het veld 'B/N/S/R' worden gevuld met een 'R'. In de bestaande (afgedane) procedure moet <u>statuscode 110</u> (Verzoek om schadevergoeding) worden geboekt en worden afgesloten met <u>statuscode 120</u> (Uitspraak schadevergoeding) of <u>statuscode 129</u> (Intrek verzoek schadeverg/kostenveroord). Zie ook pagina 14 van de bijlage. ▪ Beroepen m.b.t. nadeelcompensatie maken onderdeel uit van bestaande procedures of worden bij de gerechten aangespannen als separate beroepschriften. (NB: een verzoek om nadeelcompensatie kan op verscheidene wettelijke regelingen gebaseerd zijn).	

